

<https://doi.org/10.31516/2410-5333.062.06¹>

УДК 02+930.25]:378.016:[004.9: [07:316.77+339.138]]:378.091.214

Н. А. Бачинська

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри інформаційних технологій, Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ, Україна

n.bachynska17@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3912-7108>

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ ТА ДІДЖИТАЛ ПРОДАКШН»: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЮ «ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА»

Розкрито концептуальні підходи до розроблення освітньо-професійної програми «Медіакомунікації та діджитал продакшн», уведеної в дію зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Обґрунтовано зміст понять «медіакомунікації» та «діджитал продакшн» як складових бібліотечно-інформаційної діяльності. Основними вихідними положеннями актуальності й суспільної цінності освітньої програми «Медіакомунікації та діджитал продакшн» визначено цифровізацію бібліотечної справи, розширення медіасередовища сучасної бібліотеки та диверсифікацію бібліотечних цифрових продуктів і послуг. Визначено компетентності, які відповідають специфіці діяльності фахівця за спеціалізацією «Медіакомунікації та діджитал продакшн» і сутнісно доповнюють соціально-комунікативну та інформаційно-технологічну компоненти професійного спрямування спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Ключові слова: *медіакомунікації, цифрове виробництво, діджитал продакшн, бібліотечна справа, освітньо-професійна програма.*

N. Bachynska

Candidate of Pedagogical Sciences, assistant professor, Head of the Department of Information Technologies, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL PROGRAM “MEDIA COMMUNICATIONS AND DIGITAL PRODUCTION”: CONCEPTUAL APPROACHES TO THE TRAINING OF SPECIALISTS IN THE SPECIALTY OF “INFORMATION, LIBRARY AND ARCHIVE AFFAIRS”

The problem statement. One of the main concepts of the development of the specialty “Information, Library and Archive Affairs” is interdisciplinary educational and professional programs that meet social requirements and are relevant for the field of document and information activities.

The purpose of the research is to substantiate the initial provisions, main categories and concepts of the educational and professional program “Media Communications and Digital Production” in the specialty “Information, Library and Archive Affairs”.

The methodology. The methodology of the article is based on the application of the principles of systematicity and objectivity of scientific knowledge. Institutional

1 This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

and socio-communication approaches were used. The application of methods of comparative and logical analysis, generalization and synthesis made it possible to successfully realize the set goal.

The results. The initial provisions on which the proposed specialization is based are represented, as well as the main categories and concepts that describe it, in their connection with the activity profile of the future specialist with education within the “Information, Library and Archive Affairs” specialty, which is the basis for further definition of basic laws and principles of implementation of the educational process.

The scientific novelty. The content of the concepts of “media communication” and “digital production” as components of activity in the library and information field is substantiated. The main starting points for the relevance and development of the educational program “Media Communications and Digital Production” are defined as: digitalization of library work; development of the media environment of the modern library; a wide range of library digital products and digital services in the web environment.

Conclusions. It has been proven that the main concepts in the name of the educational program — “media communications” and “digital production” are interconnected and mutually consistent in the structure of the goals and content of the process of training specialists in the specialty “Information, Library and Archive Affairs” and determine regularities of its construction: the goal of training specialists corresponds to the current state and trends of digitization of information, library and archival affairs, development of digital production in the document and information field of activity; the content of the training of specialists, its complex and interdisciplinary nature, due to the convergence of modern types of professional library and information activities, is connected with the development of media communications in the activities of modern libraries, the active production of digital content and the development of digital production of information products and services.

Keywords: *media communications, digital production, digital production, librarianship, educational and professional program.*

Актуальність теми дослідження. Одним з основних концептів розвитку спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (ІБАС) є міждисциплінарні освітньо-професійні програми, відповідні суспільним вимогам та актуальні для сфери документно-інформаційної діяльності.

Освітньо-професійна програма «Медіакомунікації та діджитал продакшн», уведена в дію з 1 вересня 2022 р. зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Київським національним університетом культури і мистецтв, сформульована в термінах, звичних для сфери журналістики та виробництва інформаційних продуктів, створених у цифровому середовищі і поширюваних цифровими каналами. Однак освітня програма сутнісно відповідає підготовці фахівців, здатних виконувати зазначені в її назві види діяльності у сфері бібліотечно-інформаційної, архівної справи та документно-інформаційного забезпечення широкого спектра інших галузей суспільного виробництва.

Інноваційність пропонованої освітньо-професійної програми (ОПП) потребує конструювання навчально-виховного процесу підготовки фахівця, обґрунтування концепції та визначення педагогічних основ як системи базових положень, якими слід керуватися під час формування комплексної моделі фахівця.

Концептуальні підходи до підготовки фахівців означеного профілю мають співвідноситись зі структурою соціально-виробничої діяльності професійних фахівців системи документно-інформаційних комунікацій, з урахуванням потреб ринку праці, безумовно, низкою відповідних вимог до фахівця, згідно з якими визначається зміст освіти окресленої галузі. У процесі розробки моделі діяльності і, відповідно, підготовки фахівця вихідною ідеєю має бути комунікативна концепція функціонування інформаційного середовища, яка розглядає інформаційне середовище та цифрові технології як засіб передавання знань і обміну повідомленнями різного статусу, тобто як засіб здійснення соціокультурних функцій.

Такий підхід можна вважати теоретично виваженим і практично доцільним, таким, що пояснює взаємовплив складових — комунікація та інформаційний ресурс, використання яких забезпечує ефективне задоволення інформаційних потреб з урахуванням процесів упровадження і функціонування цифрових технологій.

Властивості моделі підготовки фахівців, її змістовні характеристики і параметри зумовлені вимогами зовнішнього щодо системи середовища. Таким зовнішнім середовищем є соціально-економічні і техніко-технологічні фактори, що об'єктивно діють на етапі суспільного розвитку та окреслюють певні вимоги до системи освіти. Модель підготовки має бути чутливою до зовнішніх впливів, своєчасно реагувати на тенденції, що назрівають у зовнішньому середовищі та надавати їм відповідну педагогічну інтерпретацію; оперативно відображати суспільні вимоги у всіх складових навчально-виховної діяльності, на різних ступенях освіти та з урахуванням їх послідовності і взаємозв'язку.

Визнаючи, що проблема потребує системних досліджень, на початку слід визначити вихідні положення (ідею), на яких базується пропонування спеціалізація, та основні категорії й поняття, якими вона описується, у їх зв'язку із профілем діяльності майбутнього фахівця в межах спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Це надалі надасть змоги визначити основні закономірності та принципи реалізації освітнього процесу за означеною ОПП.

Актуальність виявлення зазначених концептів як системоутворюючих у розробці змісту ОПП зумовлюється її інноваційністю як педагогічної системи, необхідністю окреслення спеціальних міждисциплінарних

компетентностей, необхідних майбутньому фахівцю та несуперечливих основному профілю навчання за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначення якісних особливостей пропонованої ОПП «Медіакомунікації та діджитал продакшн» за спеціальністю ІБАС потребує, передусім, її розгляду в межах освітньо-професійних компонент, наявних у назві спеціальності. У нашому аналізі такою компонентою обрано бібліотечну справу. Нині ключовою парадигмою бібліотекознавчого дискурсу є дослідження сутності бібліотеки як комунікаційної системи.

У контексті визначення медіакомунікативної діяльності бібліотек слід прийняти висловлену в праці І. Давидової (2014) тезу, згідно з якою бібліотечна установа є базовою соціально-комунікативною структурою, що консолідує культуру системи комунікацій суспільства за допомогою використання документів, інформації та знань.

Висвітлення характерних особливостей комунікативного компонента бібліотечної діяльності, спрямованої на надання широкого спектра послуг для задоволення інформаційних потреб різних суспільних груп користувачів і підвищення якості життя громади й окремої людини, та з'ясування чинників, які зумовлюють ці особливості, здійснено в розвідці Л. Сісіної (2021). Дослідниця наголошує, що сучасні бібліотеки позиціюють себе як соціально-комунікативний інститут і суб'єкт масової комунікації. Набуттю бібліотеками статусу суб'єктів медіакомунікації сприяли розвиток інформаційної функції, виготовлення власної інформаційно-аналітичної продукції в результаті опрацювання публікацій ЗМІ. Також важливими стали створення комунікативного простору для культурного обміну і соціальної взаємодії, самоосвіти, бізнесу, міжособистісного спілкування, набуття навичок роботи з інформацією, навчання впродовж життя, поширення правових знань серед громадян і формування в них правової культури та активної правомірної поведінки, сприяння організації здорового способу життя, дозвілля тощо.

Розвиток медіакомунікаційної функції бібліотек є мейнстрімом як у повсякденній їх діяльності, так і в дослідженнях українських та зарубіжних бібліотекознавців. У сучасному науковому дискурсі відбувається осмислення медіакомунікаційної діяльності бібліотек у змістовому та ціннісному аспектах.

Цифрове середовище бібліотечної галузі системно розглянуто в докторській дисертації О. Мар'їної (2017). Дослідниця визначає, що основними напрямками інтеграції бібліотек у медіапростір є робота над створенням та запровадженням цифрових активів, віртуальних інформаційних продуктів, здійснення соціокомунікаційної діяльності

бібліотек у глобальному електронному середовищі. У запропоновану О. Мар'їною схему цифровізації наукового контенту, яка пов'язана з розвитком відкритих архівів, вебархівуванням, створенням цифрових активів, вкладається поняття digital-production (цифрове виробництво) як напрям бібліотечної діяльності.

У контексті цифрового виробництва в діяльності бібліотек постають проблеми формування цифрового фонду бібліотек України. І. Лобузін (2014) звертає увагу на відсутність системного підходу до проблеми і предметно розглядає підсистеми цифрового фонду, які забезпечуватимуть його стабільне та ефективне функціонування.

У широкому спектрі напрямів діяльності бібліотек у медіасередовищі розвивається репутаційний маркетинг. У дисертації М. Маранчака (2021) репутаційний інтернет-маркетинг бібліотек визначено як сукупність технологій із просування бібліотечних продуктів, ресурсів і сервісів в Інтернеті з метою управління іміджем книгозбірні.

У розробленні й обґрунтуванні вихідних положень, категорій та понять актуальної освітньо-професійної програми «Медіакомунікації та діджитал продакшн» важливим є загальний алгоритм її проектування як педагогічної системи. Так, алгоритм розробки ОПП з журналістики в Одеському національному політехнічному університеті представлено в статті Н. Баландіної та В. Кубко (2021). Дослідниці висвітлили процес проектування в його базових засадах: визначення потреби в освітній програмі, формулювання цілей освіти з урахуванням місії та стратегії університету, концепції його інноваційного розвитку; виділення оригінальності (особливостей) програми, з'ясування інтересів суб'єктів освітнього процесу, насамперед студентської та академічної спільнот, і зовнішніх зацікавлених сторін; розкриття напрямів розвитку спеціальності та потреб бізнесу, урахування галузевого й регіонального контекстів, а також досвіду вітчизняних та іноземних програм; добір освітніх компонентів і відповідних форм та методів навчання й оцінювання, належних матеріально-технічних та інформаційних ресурсів, що сукупно забезпечує досягнення результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти. Відзначимо універсальність представленої алгоритму і необхідність його дотримання також і в розробці ОПП «Медіакомунікації та діджитал продакшн».

Не маючи змоги надати повний аналіз усіх праць, у яких представлено міркування та висновки щодо медіакомунікативної діяльності сучасних бібліотек у всіх аспектах, слід зазначити, що згадані та інші наукові публікації акцентують на необхідності розвитку бібліотек у цифровому просторі саме в їх медіакомунікативному та інформаційно-ресурсному аспектах.

Мета статті – здійснити обґрунтування теоретико-методичних заasad розроблення міждисциплінарної освітньо-професійної програми «Медіакомунікації та діджитал продакшн» за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «медіакомунікації», який раніше застосовувався переважно у сфері журналістики для опису взаємодії будь-яких суб'єктів суспільної діяльності із засобами масової інформації, потребує поглибленого розгляду щодо правомірності його застосування до спеціальності ІБАС.

Узагальнюючий підхід до розуміння медіакомунікацій запропонував В. Різун: «Масове спілкування передбачає вихід комуніканта за межі своєї соціальної групи на загал з метою залучення до свого соціального поля інших людей незалежно від їхнього соціального статусу. Масове спілкування має не персональний, а публічний характер. Крім того, воно одновекторне, природа його суб'єктно-об'єктна (не плутати з суб'єктно-об'єктним та суб'єктно-суб'єктним підходами в науці про масове спілкування). Масове спілкування піднімається до рівня системи дій, а то й перетворюється у масово-комунікаційну діяльність. Тобто воно більш організоване, ніж персональне, усвідомлюване, плановане» (Різун, 2013).

У цьому разі слід зазначити: у бібліотечній діяльності масове спілкування не одновекторне, воно апіорі є суб'єкт-суб'єктним у будь-яких проявах та видах соціально-комунікативної діяльності бібліотечного фахівця.

Багатозначний термін «медіа» у дослідженнях тлумачиться, здебільшого, як сукупність засобів передавання, зберігання та відтворення інформації (у сучасних умовах йдеться переважно про цифрові засоби). Стосовно бібліотечної діяльності дослідники вказують на невіддільність медіапростору сучасної бібліотеки від її соціокультурної місії та гуманістичних функцій. У статті С. Хрущ наведено таке його визначення: «Інноваційний медіапростір сучасної бібліотеки – це сформована в процесі цифрових трансформацій сукупність техніко-технологічних та програмних засобів бібліотечної діяльності, спрямованих на задоволення інформаційних та соціокомунікативних потреб громадян, зумовлених їх професійною, громадською діяльністю, навчанням, дозвіллям, побутом, завданнями особистісного зростання та спілкування» (Хрущ, 2022).

Медіапростір сучасної бібліотеки нині представлено широким спектром кросплатформових, програмних засобів, сервісів та технологій (хмарних, мобільних), поміж яких можна виокремити соціальні мережі, блогосферу, сайти бібліотек, які сприяють розвитку віртуальних спільнот у вебпросторі. Дослідники наголошують, що «цифрові кому-

нікації — технологічний базис формування медіакомунікацій, які векторують хід створення, опрацювання та трансляції, обміну інформацією в індивідуальному, груповому, масовому форматах у різних каналах масових комунікацій за допомогою вербальних/невербальних, візуальних, аудіо-, аудіовізуальних, засобів веб-комунікацій» (Мар'їна, 2017, с. 45).

Звертаючи увагу на деякі аспекти глобального охоплення аудиторії медіаконтентом і спрямовуючи науковий пошук на означення векторів розвитку діяльності бібліотек у процесах створення, використання та транслявання цифрового контенту, дослідниця О. Мар'їна (2017) зазначає, що головною особливістю інновацій сучасної контент-індустрії є виокремлення модулів інформаційного контенту, власне, «інтелектуального» цифрового контенту, що створюється професіоналами — авторами, науковцями, видавцями, інформаційними агенціями, бібліотеками, ЗМІ, аудіо- та продакшн-студіями, медіабрендами, медіахолдингами тощо.

У контексті акцентування в медіакомунікаціях процесів створення, поширення та обміну інформацією звернемось до терміна «діджитал продакшн» у назві ОПП. Буквальне його значення — *цифрове виробництво*, яке охоплює багато сфер — вебдизайн, програмування, створення мобільних додатків і, власне, продукування широкого спектра видів цифрового контенту для поширення у вебсередовищі.

Екстраполюючи цей термін на сферу бібліотечно-інформаційної діяльності, слід підкреслити, що цифрове виробництво є важливим напрямом реалізації сучасною бібліотекою її медіакомунікативних функцій. На прикладі роботи Наукової бібліотеки КНУКіМ це — рекламні кампанії, брендинг, ведення груп у соцмережах, буктрейлери, віртуальні екскурсії, лонгріди, електронні журнали, презентації, відеоновини, які забезпечують медіаприсутність бібліотеки у цифровому середовищі.

Практика діяльності багатьох наукових бібліотек свідчить про опанування ними нової моделі бібліотечного виробництва та сервісів — «Бібліотечне видавництво» (Library Publishing) — надання цифрових публікаційних послуг. Зміст і шляхи розвитку такої моделі всесторонньо розкрито в працях Т. Колесникової (2015).

Таким чином, висвітлений вище зміст медіакомунікаційної діяльності та цифрового виробництва бібліотек дозволяє висновувати щодо об'єктивної необхідності й затребуваності на ринку праці підготовки фахівців за освітньою програмою «Медіакомунікації та діджитал продакшн» у межах спеціальності ІБАС.

Основними вихідними положеннями актуальності й обґрунтованості запровадження освітньої програми «Медіакомунікації та діджитал продакшн» з означеної спеціальності є:

- цифровізація бібліотечної справи;
- розвиток медіасередовища сучасної бібліотеки;
- широкий спектр цифрових продуктів та послуг, що виробляють сучасні бібліотеки.

Свідченням наявності тренду в підготовці фахівців із медіакомунікацій для інформаційної, бібліотечної та архівної сфер є запропонована Національною академією керівних кадрів культури і мистецтв освітньо-професійна програма «Інформаційна діяльність та медіакомунікації» за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Основний фокус цієї освітньої програми окреслено як формування висококваліфікованого фахівця для інформаційної, бібліотечної та архівної справи, зорієнтованого на сучасні виклики цифрового суспільства. Особливістю ОПП зазначено міждисциплінарну та багатопрофільну підготовку конкурентоспроможних, висококваліфікованих фахівців, зорієнтовану на реалізацію професійного потенціалу у сфері інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Водночас аналіз переліку спеціальних (фахових) компетентностей у ОПП «Інформаційна діяльність та медіакомунікації» не надав змоги виявити міждисциплінарні компетентності, які відображали б багатопрофільність діяльності майбутнього фахівця в галузі медіакомунікацій, а перелік наведених у програмі компетентностей є аналогічним Стандарту освіти за спеціальністю ІБАС (*Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, 2018*).

Зважаючи на необхідність формування міждисциплінарного фокусу ОПП «Медіакомунікації та діджитал продакшн», звернімось до змісту освітньо-професійних програм «Медіакомунікації» за спеціальністю 061 «Журналістика», запропонованих закладами вищої освіти України.

Так, освітньо-професійна програма «Медіакомунікації» Запорізького національного університету (ОПП «Медіакомунікації» *другого (магістерського) рівня за спеціальністю 061 «Журналістика»*) об'єктом вивчення та діяльності майбутнього фахівця визначає широкий спектр новітніх феноменів масово-комунікаційної діяльності, зокрема візуальні й цифрові медіа, сучасні соціально-комунікаційні й комунікативні технології, цифрові й медіатехнології, медіаменеджмент, медіавиробництво.

Поміж наведених у програмі професійних компетентностей фахівця означимо:

- здатність критично осмислювати проблеми в професійній масмедійній діяльності на межі предметних галузей;
- уміння професійно налагоджувати комунікативну політику органів державного управління, бізнесструктур, інститутів громадянського

- суспільства, виробляти інноваційний медіапродукт, застосовуючи дієві форми його просування на інформаційний ринок;
- спроможність застосовувати принципи стратегічного менеджменту комунікацій, управляти інформаційними потоками / каналами / ресурсами, застосовуючи науковий та креативний підходи;
 - здатність реалізовувати суспільно важливі медіапроекти в режимі браку часу, в умовах неповної чи недостатньої інформації та суперечливих вимог;
 - уміння інтегрувати в конкретний медіапродукт / медіапроект мультидисциплінарні знання, демонструвати високі професійні навички в процесі створення різноаспектного за змістом інформаційного продукту – PR-, рекламної комунікації, онлайн-медіа.

Такими, що відповідають специфіці діяльності фахівця за досліджуваною нами спеціалізацією «Медіакомунікації та діджитал продакшн» і сутнісно доповнюють соціально-комунікативну та інформаційно-технологічну її компоненти в межах спеціальності ІБАС, є складові ОПП «Медіакомунікації» спеціальності 061 «Журналістика», запропонованої Українським католицьким університетом (*Освітньо-професійна програма «Медіакомунікації» другого (магістерського) рівня вищої освіти*). У представленій освітній програмі метою є підготовка професійних фахівців, котрі володіють знаннями, уміннями, навичками та компетентностями з теорії медіакомунікацій та медіауправління, новітніх медіа; інструментами соціальних, маркетингових і стратегічних комунікацій; здатні застосовувати знання в комунікативному секторі цифрового та мультимедійного сегмента. Основним фокусом спеціалізації є базова підготовка в системі комунікацій, медіа, цифрових індустрій, медіааналітики та управління для роботи в комунікативному секторі цифрового й мультимедійного ринку.

Не продовжуючи подальший аналіз значної кількості представлених на теренах Інтернету освітньо-професійних програм «Медіакомунікації» за спеціальністю 061 «Журналістика», зазначимо, що сформульовані в розглянутих вище ОПП компетентності майбутнього фахівця доповнюють і перебувають у взаємозв'язку із профілем освітньої спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» та професійною діяльністю бібліотечного фахівця і можуть слугувати основою формування міждисциплінарної програми «Медіакомунікації та діджитал продакшн» за означеною спеціальністю.

Міждисциплінарний вектор підготовки фахівця з медіакомунікацій та діджитал продакшн у межах спеціальності ІБАС зумовлюється суттєвими і домінуючими в моделі діяльності майбутнього фахівця взаємозв'язками й взаємовідношеннями між предметами професійної

діяльності, серед яких нині домінують соціальна та медіакомунікація, цифровий медіапростір бібліотек, цифрові інформаційні ресурси (їх створення, поширення, акумулювання, зберігання, архівування та доступ у будь-яких форматах), продукти та послуги.

Підсумовуючи вищевикладене, представимо такі узагальнення щодо вихідних положень, які визначають зміст ОПП «Медіакомунікації та діджитал продакшн» за спеціальністю ІБАС:

1. Ключовою тенденцією спрямування змісту підготовки фахівців є цифровізація суспільства і, зокрема, бібліотечно-інформаційної діяльності.

2. Єдність і взаємоузгодженість визначених у змісті ОПП концептів — «медіакомунікації» та «цифрове виробництво» (digital production) надають змоги визначити наступні закономірності її побудови:

- мета підготовки фахівців відповідає сучасному стану і тенденціям цифровізації інформаційної, бібліотечної та архівної справи, розвитку технологій цифрового виробництва в документно-інформаційній сфері діяльності;
- зміст освіти фахівців, її комплексне і міждисциплінарне спрямування, зумовлене конвергентністю сучасних видів професійної бібліотечно-інформаційної діяльності, пов'язаний із розвитком медіакомунікаційного вектору в діяльності сучасних бібліотек, активним продукуванням ними цифрового контенту та розвитком цифрового виробництва інформаційних продуктів та послуг.

Означені закономірності спрямовують процес навчання на осмислення складних явищ цифровізації та медіатизації сучасної бібліотечної галузі, дозволяють виявити специфіку предметної сфери професійної діяльності та спеціалізації майбутнього фахівця, локалізованої в межах освітньо-професійної програми.

Викладені міркування щодо концептуальної ідеї впровадження міждисциплінарної ОПП та виявлення змісту її ключових понять дозволяють означити основну сентенцію, відповідно до якої формулюється мета і може розглядатись педагогічна доцільність підготовки фахівця: цифровізація суспільства супроводжується якісним перетворенням комунікативного простору діяльності інституцій, що векторують створення, поширення, акумулювання, зберігання, архівування, доступ до інформації та знань.

Зберігаючи стабільність основних концептів у змісті бібліотечно-інформаційної освіти за постійного її оновлення відповідно до оновлення цифрових технологій, теорії й практики функціонування документно-комунікаційних структур, окреслені вихідні ідеї стимулюють подальшу дослідну діяльність щодо розвитку освітнього контенту

фахової профілізації фахівців відповідно до швидкозмінюваних соціально-економічних та інформаційно-технологічних умов.

Висновки. Педагогічна доцільність підготовки фахівця зі спеціалізації «Медіакомунікації та діджитал продакшн» у межах спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» зумовлюється найбільш суттєвими і домінуючими в моделі діяльності майбутнього спеціаліста зв'язками й відношеннями між концептами, які зумовлюють зміст спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» і пропонованої освітньо-професійної програми. Такими концептами в структурі підготовки спеціалістів є соціальна та медіакомунікація, цифровий медіапростір бібліотек, цифрові ресурси (їх створення, розповсюдження, акумулювання, зберігання, архівування та доступ у будь-яких формах).

Мета підготовки фахівців відповідає сучасному стану і тенденціям цифровізації інформаційної, бібліотечної та архівної справи, розвитку цифрового виробництва в документно-інформаційній сфері діяльності.

Зміст освіти фахівців, його комплексне і міждисциплінарне спрямування зумовлено конвергентністю сучасних видів професійної бібліотечно-інформаційної діяльності, пов'язано із розвитком медіакомунікацій у діяльності сучасних бібліотек, активним продукуванням ними цифрових інформаційних продуктів та послуг.

Список посилань

- Баландіна, Н. & Кубко, В. (2021). Досвід проектування освітньої програми з журналістики в Одеському національному політехнічному університеті. *Вісник Книжкової палати*, 4, 35–41.
- Давидова, І. (2014). Бібліотека як комунікаційна система. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору: міжнародна наукова конференція* (Київ, 21–23 жовтня, 2014 р.). <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/312>.
- Колесникова, Т. О. (2015). Цифрові сервіси бібліотек ВНЗ із забезпечення розвитку науки. *Бібліотеки ВНЗ України у процесі імплементації Закону «Про вищу освіту» та інформатизації суспільства: матеріали Всеукраїнської наукової конференції* (Івано-Франківськ, 16–19 черв. 2015 р.), НТБ ІФНТУНГ (С. 147–160).
- Лобузін, І. В. (2014). Цифровий комплекс сучасної наукової бібліотеки. *Реєстрація, зберігання і обробка даних*, 16, 2, 100–113.
- Мар'їна, О. Ю. (2017). *Бібліотеки України в цифровому медіапросторі теоретико-методологічні засади розвитку*. [Дисертація доктора наук, Харківська державна академія культури].
- Маранчак, М. М. (2021). *Стратегії репутаційного інтернет-маркетингу публічних бібліотек України*. [Автореферат дисертації кандидата наук].

- Наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв.
Цифрові продукти / Digital products. <http://lib.knukim.edu.ua/media-produkti/>.
- Освітньо-професійна програма «Інформаційна діяльність та медіакомунікації» Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» галузі знань 02 Культура і мистецтво. Кваліфікація: Бакалавр з інформаційної діяльності та медіа комунікації (2022). *Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв*. https://nakkim.edu.ua/images/Instytutu/in_prakt_kulturolohii/K_kulturolohii_informats_kom/OPP_029_Informatsiina_diialnist_ta_mediakomunikatsii_2022.pdf.
- Освітньо-професійна програма «Медіакомунікації» Другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 061 Журналістика галузі знань 06 Журналістика. *Запорізький Національний університет*. http://sites.znu.edu.ua/public_discussions/2020/12/_med_akomun_kats_yi_.pdf.
- Освітньо-професійна програма «Медіакомунікації» Другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» галузі знань 06 Журналістика. Кваліфікація: Магістр із медіакомунікацій (2018). *Український католицький університет*. <https://s3-eu-central-1.amazonaws.com/ucu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/Profil-osvitnoyi-programy-Mediakomunikatsiyi-spetsialnosti-061-ZHurnalistyka-magistr.pdf>.
- Різун, В. (2013). До постановки наукової проблеми про особливий статус медіакомунікацій (масового спілкування) в системі соціальних комунікацій. *Діалог*, 16, 258–267.
- Сісіна, Л. (2021). Комунікативний простір бібліотеки початку XXI ст. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*, 60, 220–234.
- Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа: затверджено і введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 р. № 1378. (2018). *Міністерство освіти та науки*. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/029-Inform.bibliot.ta.arkh.spr-bakalavr.28.07.pdf>.
- Хрущ, С. (2022). Інноваційний медіапростір сучасної бібліотеки: аксіологічні орієнтири функціонування. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 9, 70–78. *Library Publishing*. <https://www.sciencedirect.com/topics/computer-science/library-publishing>.

References

- Balandina, N., & Kubko, V. (2021). Experience in designing an educational program in journalism at Odesa National Polytechnic University. *Visnyk Knyzhkovoї palaty*, 4, 35–41. [In Ukrainian].

- Davydova, I. (2014). Library as a communication system. *The place and role of libraries in the formation of the national information space: Proceedings from International Scientific Conference*. (Kyiv, October 21–23, 2014). conference.nbu.gov.ua. <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/312> [In Ukrainian].
- Educational and professional program “Information activities and media communications” of the first (bachelor’s) level of higher education in the specialty 029 “Information, library and archival work” in the field of knowledge 02 Culture and Art. Qualification: Bachelor of Information Activities and Media Communication. National Academy of Managers of Culture and Arts. *National Academy of Management Personnel of Culture and Arts*. https://nakkim.edu.ua/images/Instytutu/in_prakt_kulturolohii/K_kulturolohii_informats_kom/OPP_029_Informatsiina_diiialnist_ta_mediakomunikatsii_2022.pdf [In Ukrainian].
- Educational and professional program “Media Communications” of the Second (master’s) level of higher education in specialty 061 “Journalism” field of knowledge 06 Journalism. Qualification: Master of Media Communications. *Ukrainian Catholic University*. <https://s3-eu-central-1.amazonaws.com/ucu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/Profil-osvitnoyi-programy-Mediakomunikatsiyi-spetsialnosti-061-ZHurnalistyka-magistr.pdf> [In Ukrainian].
- Educational and professional program “Media Communications” of the Second (master’s) level of higher education, specialty 061 Journalism, field of knowledge 06 Journalism. *Zaporizhzhia National University*. http://sites.znu.edu.ua/public_discussions/2020/12/_med_akomun_kats_yi_.pdf [In Ukrainian].
- Khrushch, S. (2022). Innovative media space of the modern library: axiological guidelines of functioning. *Ukrainskyi zhurnal z bibliotekoznavstva ta informatsiinykh nauk*, 9, 70–78. [In Ukrainian].
- Kolesnykova, T. O. (2015). Digital services of university libraries to ensure the development of science. *Libraries of Ukrainian universities in the process of implementing the Law “On Higher Education” and information society”: Proceedings from Proceedings of All-Ukrainian Conference*. (Ivano-Frankivsk, June 16–19, 2015). (pp. 147–160). [In Ukrainian].
- Library Publishing*. <https://www.sciencedirect.com/topics/computer-science/library-publishing> [In English].
- Lobuzin, I. V. (2014). Digital complex of the modern scientific library. *Reiestracia, zberighannia i obrobka danykh*, 16, 2, 100–113. [In Ukrainian].
- Maranchak, M. M. (2021). *Reputational Internet Marketing Strategies of Public Libraries of Ukraine*. [Extended abstract of Candidate’s thesis, Kyiv National University of Culture and Arts]. [In Ukrainian].
- Marina, O. Ju. (2017). *Libraries of Ukraine in the digital media space: theoretical and methodological principles of development*. [Thesis of Doctor of Science, Kharkiv State Academy of Culture]. [In Ukrainian].

- Rizun, V. (2013). Before posing a scientific problem about the special status of media communications (mass communication) in the system of social communications. *Dialogh*, 16, 258–267 [In Ukrainian].
- Scientific library of the Kyiv National University of Culture and Arts. Digital products. *Scientific Library of Kyiv National University of Culture and Arts*. <http://lib.knukim.edu.ua/media-produkti/>. [In Ukrainian].
- Sisina, L. (2021). The communicative space of the library at the beginning of the XXI century. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskogho*, 60, 220–234. [In Ukrainian].
- Standard of higher education of Ukraine: first (bachelor's) level, field of knowledge 02 Culture and art, specialty 029 "Information, library and archival business": approved and put into effect by the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from 12.12.2018 No. 1378. *Ministry of Education and Science of Ukraine*. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/029-informatsiynabibliotekna-ta-arkhivna-sprava-bakalavr.pdf> [In Ukrainian].

Надійшла до редколегії 28.07.2022